

STRESZCZENIE

Dmytro Klymenko

Mityczno-magiczna konceptualizacja wyobrażeń o ptaku i ich werbalizacja w rosyjskich i czeskich powiedzeniach ludowych

Rozprawa doktorska poświęcona jest funkcjonalno-pragmatycznej analizie dyskursywnej konceptualizacji i werbalizacji przejawów i pozostałości myślenia mitomagicznego oraz odpowiadającego mu obrazu świata, a także analizie wyobrażeń o ptakach w gatunku komunikacyjnym rosyjskich i czeskich powiedzeń folklorystycznych. W rozprawie rozważane są mechanizmy kształtowania się modelu folklorystycznego tekstów na przykładzie wizerunku ptaka przedstawionego w kluczowych konceptach folklorystycznych zawartych w dyskursywnych konstruktach tekstowych kultury ludowej, a także sposoby jego językowej dywergencji w gatunku powiedzeń folklorystycznych. W pracy „żywy” folklor jest badany poprzez pojęcie konstruktu folklorystycznego, z uwzględnieniem ilościowych i jakościowych czynników rozumienia folkloru, na podstawie których zbudowano korpus danych.

W osobnym rozdziale omówiono pojęcie powiedzeń folklorystycznych, pokazując ich miejsce w ogólnym systemie gatunków folkloru komunikacyjnego. Ustalono jego podstawową typologię, w której wyróżniono trzy obszary: wyjaśniający, prognostyczny i perswazyjny, a także dodatkowo graniczny obszar systematyczny typologii – obszar działań językowych.

W rozdziale IV omówiono problem kulturowej konceptualizacji ptaków w folklorze, ze szczególnym uwzględnieniem frejmingu typu poznawczego i kulturowego w subdyskursach folkloru utylitarneho, społeczno-etycznego i mitomagicznego. Zebrane dane frejmów zostały rozdzielone we wszystkich trzech subdyskursach.

W rozdziale V omówiono typy gatunkowe powiedzeń folklorystycznych z konceptem ptaka, zgodnie z proponowaną typologią. Zaproponowano schematyczne ilustracje modeli znaczeniowych.

Wnioski analityczne zawierają podsumowanie trzech analiz, których wyniki przedstawiono w formie tabel: pierwsza – analiza korelacji wyobrażeń o ptakach i sposobów ich konceptualizacji w poszczególnych typach gatunkowych powiedzeń folklorystycznych; druga – analiza funkcji aktantowych konceptów ptaków w poszczególnych typach gatunkowych powiedzeń folklorystycznych; analiza korelacji struktur poznawczo-znaczeniowych i poszczególnych typów gatunkowych powiedzeń folklorystycznych z konceptami ptaków.